

per se ipsum fieri maluisset. Insuper et ubi ipse absens fuisset, ita pauperum causas moderari decrevit, ut uni ex eis, qui ex omni parte debilis, sed animosior ceteris videretur, ipsorum commissa, furtorum redditiones, injuriarum vel læsionum taliones, in majoribus etiam commissis membrorum abscissiones, aut truncationes capitum, nec non et suspensiones corporum per eum fieri præciperet. Qui constitutis ducibus, tribunis et centurionibus eorumque vicariis, rem sibi delegatam haud segniter implevit. Ipse autem clementissimus Augustus, in cunctis illis Dominum Christum veneratus, eis alimenta et quibus tegerentur, impendere nunquam destitit, et præcipue in illa die, qua Christus mortali tunica exutus incorruptibilem resumere parabat. In qua etiam cunctis in palatio ministrantibus et in curia regia servientibus juxta singulorum personas donativa largitus est, ita ut nobilioribus quibuscunque aut baltheo aut fasci-lones pretiosissimæque vestimenta a latissimo imperio perlata distribuere juberet; inferioribus vero saga Fresonica omnimodi coloris darentur; porro custodibus equorum, pistoribusque et coquis indumenta lineæ cum laneis spatiisque [Fort. spatisque] prout opus habebant, projicerentur. Cumque jam nullo indigente, secundum Actus et dicta apostolica, esset in omnibus gratia magna (Act. iv), quando et pauperes pannosi jucundissime dealbati Kyrie eleison Ludwico beato per latissimam curtem vel curtículas Aquarum grani, quas Latini usitatus porticum nomine vo-

cant, usque ad cælum voces efferrent, et qui poterant de militibus pedes imperatoris amplectentibus, aliis eminus adorantibus, jam Cæsare ad ecclesiam procedente, quidam de scurris joculariter inquit: O te beate Ludwice, qui tot homines una die vestire potuisti, per Christum, nullus in Europa hodie plures vestivit, quam tu, præter Attonem. Cumque ab eo imperator quæreret, quomodo ille vestire potuisset, munus, quasi gaudens, si imperatorem in admirationem vertisset, cum cachinno intulit: Hodie, inquit, ille nova indumenta largitus est plurima. Quod dulcissimi gestus imperator blande pro ludo, et ineptus ut erat vultu, percipiens, humili devotione ecclesiam intravit, in qua ita timorate se gessit, quasi ipsum Dominum Jesum Christum præ oculis corporalibus habere videretur. Qui etiam omni tempore non pro aliqua necessitate, sed pro largiendi occasione singulis sabbatis balneari, et cuncta quæ deposuerat, præter gladium et baltheum, apparitoribus suis dare consueverat. Quæ ejus liberalitas usque ad infimos etiam pervenit, adeo ut Stracholto vitreario servo sancti Galli totam vestituram suam tunc sibi servienti præciperet dari. Quod cum erronei militum vasalli cognovissent, ei juxta viam insidias ponentes spoliare moliti sunt. Quibus cum idem diceret: Quid facitis vitreario Cæsaris vim inferentes? Responderunt: Officium quidem tuum habere te permittimus.
.....

• Videntur quædam deesse.

GENEALOGIA CAROLI MAGNI,

AUCTORE ANONYMO,

Scripta anno Domini 867, et a Canisio primum ex ms. sancti Galli edita.

CANISIUS LECTORI.

Non magni momenti dices esse hanc schedam genealogicam tam brevem, tam nullo auctore præsignem. Ita est. Attamen non digna est perire, quippe quæ se sua antiquitate commendat, scripta anno 867. Ab interitu hic vindico. Hoc unum in hac editione consilium. Quod autem Carolus Magnus hic mortuus dicitur anno 815, est plane contra sententiam communem, quæ in annum 814 consentit.

INCIPIIT

COMMEMORATIO GENEALOGIÆ CAROLI IMPERATORIS.

ANSBERTUS, qui fuit ex genere senatorum, præclarus vir atque nobilis, in multis divinis pollens, accepit filiam HLOTHARII regis Francorum ad conjugem, nomine BILCHILT, et habuit ex ea filios tres et filiam unam: primogenitus ipsius ARNOLDUS nominatus est; secundus hic FERDOLUS; tertius MODERICUS; et filia ipsius TARSICIA. FERDOLUS quidem episcopus effectus est, in Uesio civitate martyrio coronatus est, ibique requiescit in pace. MODERICUS vero in Harisio episcopus est ordinatus, ibique confessor Christi requiescit in pace, ubi Deus pro ejus meritis multa

C miracula operatur. TARSICIA virgo Christi in virginitate sua perseverans, in Rodinis civitate requiescit: pro cujus meritis ibidem Christi virtus quotidie ostenditur: quæ etiam fertur mortua mortuos suscitasse. ARNOLDUS primogenitus ipsius genuit dominum ARNULFUM; dominus ARNULFUS genuit FLODULFUM et ANSKISUM. FLODULFUS divina annuente gratia episcopus ordinatus est. ANSKISUS genuit PIPINUM. PIPINUS genuit CAROLUM. CAROLUS vero genuit dominum regem PIPINUM. Dominus PIPINUS genuit Cæsarem gloriosum ac principem nobilissimum CAROLUM.

Anno incarnat. Domini nostri Jesu Christi 815 CAROLUS omnium Augustorum optimus, ad Aquasgrani v Kal. Febr., hora diei tertia, de hoc sæculo migravit, qui regnavit annos 47. Decessit autem anno ætatis suæ 72.

Et suscepit HLUDOVICUS filius ejus eodem anno imperium, qui regnavit annos 26, id est, usque ad annum incarnationis Domini nostri Jesu Christi 840. Decessit autem xii Kal. Jul. in insula Rheui, juxta palatium in Ingilnheim.

Post quem HLUDOVICUS filius et æquivocus ejus in orientali Francia suscepit imperium: qui anno præsepte, id est, incarnationis Domini nostri Jesu Christi 867, 27 annos regnare videtur.

ANNALES VETERES FRANCORUM.

(Ex Marten., Collectio amplissima.)

OBSERVATIO PRÆVIA.

Quos hic sistimus veteres annales Francorum nobis exhibuit codex antiquus olim monasterii Ripullensis, deinde Stephani Baluzii, a quo regiam in bibliothecam transiit. Eorum auctor anonvnius Caroli Magni